

FSM 11.1: Orientační dechová zkouška

Dne [17.11.2016](#) napsal [D-FENS](#) v kategorii [FSM,Právo pro motoristy](#)

V tomto dílu sebeobraného manuálu si probereme, jak probíhá a jaká nebezpečí představuje pro řidiče orientační zkouška na alkohol. Především, aby v tom bylo naprosto jasno, že účelem tohoto dílu není poskytnout návod, jak jezdit beztrestně opilý. Cílem tohoto návodu je, aby nebyl potrestán střizlivý, což se v České republice nezděje.

Legislativní situace

Podle § 5, odst. 1, písm. f) ZPPK je řidič povinen podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Zvláštním předpisem je zde zákon č. 379/2005, respektive jeho § 16 odst. 2, který stanoví, že orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti vyjmenované v odst. 1 téhož zákona (mezi něž patří řízení vozidla) pod vlivem alkoholu, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje (v tomto případě tedy například i chodec). Důležitá je ovšem následující věta:

Spočívá-li orientační vyšetření zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu, splňujícím podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, odborné lékařské vyšetření se neprovede. V případě, že osoba tento způsob orientačního vyšetření odmítne, provede se odborné lékařské vyšetření.

Co se zde říká? Tento odstavec, který si do zákona prosadila policie v roce 2009 pod záminkou účinnějšího trestání podnapilých účastníků silničního provozu, připouští provádění testů na alkohol pouze orientační zkouškou alkoholu v dechu. Stanovuje přitom pouze jedinou podmínku na analyzátor – ten musí být stanoveným měřidlem a podléhat tak pravidelnému ověřování. Osoba podrobená testu může tento způsob vyšetření odmítnout, načež se provede odborné lékařské vyšetření.

Co to v praxi znamená? Znamená to, že tomuto vyšetření dechovým analyzátozem je zákonem přiznána důkazní hodnota, která jeho výsledek de facto stanoví na roveň výsledku lékařského vyšetření spojeného s odběrem a následným rozбором biologického materiálu.

Jak jste výše zaznamenali, dechovou zkoušku analyzátozem může řidič odmítnout. Nejedná se o odmítnutí zkoušky na alkohol, na který pamatuje § 125c odst. 2 písm. d) ZPPK, ale o **odmítnutí specifického způsobu provedení zkoušky**.

Všimněte si, že zákon zná pouze dva typy prokazování alkoholu. Jedním je **odborné lékařské vyšetření** (podle § 2 písm. p), q) zákona č. 379/2005 Sb. např. odběr vzorku žilní krve) a druhým **orientační zkouška** (podle § 2 písm. o) zákona č. 379/2005 Sb. např. dechová zkouška). Odborné lékařské vyšetření provádí lékař na místě a metodami k tomu určenými, tedy zpravidla v nemocnici. Konkrétně se provádí metodou plynové chromatografie ověřovanou Widmarkovým testem. Orientační zkoušku provádí policajt nebo strážník detektorem alkoholu v dechu. Výraz „orientační“ znamená, že zjištěná hladina alkoholu v krvi je sice zjištěna jen přibližně, nicméně tuto „přibližnost“ lze určit přesně. Policie občas ve snaze zmást řidiče operuje pojmem „orientační odborná zkouška“ nebo „orientační odborné měření“, to neberte na vědomí. Účelem toho je zamlžit bitevní

pole a odsunout do pozadí fakt, že policejní měření vždy bude orientačním a nepřímým měřením.

Doporučení pro dechovou zkoušku

Pokud patříte k rizikové skupině, odmítněte dechovou zkoušku ještě předtím, než ji začne policie provádět a trvejte na odborném lékařském vyšetření.

Rizikovou skupinou jsou osoby, které mají závažnější formu cukrovky, jiné onemocnění slinivky břišní, berou léky na akutní nebo chronické nemoci slinivky, dále osoby, které se domnívají, že mohou mít tzv. zbytkový alkohol a dále všichni, kdo v minulosti absolvovali dechovou zkoušku s falešně pozitivním výsledkem, tedy nadýchali a nepili.

Příčinou toho je sám detektor, který používá PČR. V současné době se jedná téměř výhradně o přístroje Dräger 7510 a 7410. Oba přístroje jsou pracovním měřidlem („screening“) a nikoli průkazným. Firma Dräger o tom, zda tyto detektory jsou měřidlem průkazným nebo pracovním usilovně mlží a uvádí různé údaje, které mají vytvořit dojem, že se o průkazné měřidlo jedná. Realita je však taková, že jediné měřidlo alkoholu v dechu, které sám Dräger jednoznačně nazývá průkazným, je Dräger 9510 a jeho průkaznost se odvíjí od toho, že má dva nezávislé způsoby detekce. Například německá policie používá detektory 7410 a 7510 jen jako orientační, zatímco pro účely dokazování lze použít jen detektor 9510. Z hlediska české legislativy je to však jedno, protože jediným požadavkem, který zákon na detektor stanoví je, že musí být stanoveným měřidlem.

Přístroj neměří přímo koncentraci alkoholu v krvi, ale počítá ji za pomoci přepočítacích koeficientů z koncentrace metabolitů alkoholu v dechu. Jedná se tedy o nepřímé měření založené na pouze jediné detekční metodě, zatímco odborné lékařské vyšetření je založeno na kombinaci metod dvou. Srovnatelné proto nemohou být už z principu.

Detektor generuje falešně pozitivní detekce. Součásti potravin, léčiv nebo produkty abnormálního metabolismu mohou vést k tomu, že elektrochemický analyzátor detekuje alkohol v dechu, který tam buď vůbec není, anebo se tam dostal jinak než požitím alkoholu. MF DNES provedla svého času [test](#), který měl prokázat neomylnost nové zbraně na silniční piráty, totiž právě detektoru Dräger, a prokázal pravý opak. Višně v čokoládě, které jistě nikdo nenazveme alkoholickým nápojem, vedly k zjištění 0,6 promile alkoholu v dechu, excelovala i tyčinka Margot a podle diskuse bonbóny Anticol. Něco podobného potvrdil i výrobce Dräger ve svém vyjádření, kde se v podstatě dozvídáme, že si je nejen vědom toho, že jeho měřidlo měří nesmysly, ale navíc není s to říci jak moc:

„(...) dochází k odeznění vlivu jednotlivých komponent, a to pralinek, likérové čokolády a ústních sprejů, ve kterých je vysoce koncentrovaný alkohol, což se týká i léků, které by mohly obsahovat alkohol, kdy po 5 minutách je tato hodnota téměř nulová.“ (z rozsudku Krajského soudu v Plzni č.j. 17 A 27/2014-95)

Vzniká otázka, k čemu je dobrá téměř nulová hodnota v zemi, kde vláda a ústřední orgány oslavují doktrínu tzv. nulové tolerance.

Pozitivní detekci vyvolalo [použití ostříkovačů skla](#), protože kapalina do ostříkovačů obsahuje alkohol. Slovenský úřad pro normalizaci a metrologii dále [upozorňuje](#) na vliv kouření, acetonu v dechu (diabetici), metanolu v krvi (odbourává se pomaleji než etanol, takže je v těle obsažen i poté, co člověk vystřízliví). Dále upozorňuje na některé léky a na vlivy, které vstupují do měření rozdíly mezi kalibrační metodou (kalibrace suchým dusíkem s alkoholem) a měřicí metodou (lidský dech). Média konečně zaznamenala některé [případy řidičů](#), kteří byli protiprávně potrestáni kvůli falešně pozitivním měřením detektorem Dräger.

Absolvování dechové zkoušky takovým přístrojem je spojeno s rizikem naprosto pro

každého. U výše zmíněných rizikových skupin je toto riziko neúnosné. V takovém případě dechovou zkoušku odmítněte podstoupit a požadujte odborné lékařské vyšetření. Policie nemůže tomuto požadavku nevyhovět, buďte však připraveni na to, že

- a) policie není povinna zajistit vaši dopravu zpátky do místa, odkud vás odvezla
- b) nenese odpovědnost za váš majetek na místě ponechaný
- c) může dojít k zadržení ŘP do výsledku krevního testu.

Vezměte také na vědomí, že rozporovat dechovou zkoušku ex-post v řízení je velmi obtížné až nemožné, pokud nedošlo k nějakému skutečně zásadnímu pochybení. Soudy a policie totiž udržují „generální linii“ a nepřipouštějí pochybnosti o kvalitě měření pochybným detektorem, protože následky jednoho vyhraného sporu by byly pro policejní represivní kampaň devastující. V podstatě by mohli vzít své detektory v ceně nějakých 50.000 Kč/ks, hodit je do popelnice a nakoupit místo nich detektory jiné, jenže 5x dražší.

Trvejte na technicky správném provedení orientační zkoušky

Východiskem pro to je dokument Shrnutí pracovního postupu pro kontrolní orgány, které tvoří přílohu k Metodice Českého metrologického institutu [č. 114-MP-C008-08](#). Nejedná se o dokument přímo použitelný v soudním nebo správním řízení, nicméně pro posuzování metodicky správného provedení zkoušky dechovým analyzátozem má zásadní vliv. Nedodržení předepsaného Pracovního postupu ČMI vylučuje použití výsledků dechových zkoušek pro účely správního řízení ve smyslu § 16 odst. 2 tabákového zákona věty druhé ([rozsudek NSS č.j. 8 As 59/2010](#)).

Hlavní požadavky na provedení a vyhodnocení zkoušky jsou následující:

– od naměřené a zařízením zobrazené hodnoty je v souladu se zásadou „in dubio pro reo“ nutno odečíst 0,24 promile. Pokud tedy přístroj ukazuje libovolnou hodnotu nižší než 0,24 promile nebo 0,24 promile, je výsledek zkoušky negativní. Policie bude pravděpodobně přesto trvat na oznámení takového domnělého přestupku správnímu orgánu, nicméně takový výsledek neprokazuje ovlivnění alkoholem.

– zkouška musí být (minimálně jednou) opakována po nejméně 5 minutách a rozdíl výsledků mezi oběma zkouškami musí být maximálně 10%.

– pokud je analyzátozem alkoholu v dechu naměřená číselná hodnota menší nebo rovna 0,02 mg/L, pak je nutné takové měření vyhodnotit jako negativní dechovou zkoušku.

Uvedený pracovní postup, který ministerstvo nějakou dobu vůbec nechťelo dát z ruky, obsahuje celou řadu omezujících podmínek k provedení zkoušky. Pro většinu řidičů postačí si pamatovat výše uvedené hlavní zásady, pro rizikové skupiny doporučuji si přečíst pracovní postup celý.

Dalším dokumentem hodným zájmu je návod k přístroji Dräger.

Trvejte na správném „procesním“ provedení zkoušky

Nebudu zde uvádět triviální pokyny. Opakovaně [doporučujeme](#) řidičům, aby si jakoukoli interakci s policií vhodnou formou zaznamenávali a to bez ohledu na to, co si o tom policisté myslí. Pokud nemáte ve vozidle kameru se záznamem zvuku nebo mobilní telefon s příslušnou funkcí ani jiné vhodné zařízení, prostě někomu spolehlivému zavolejte, vysvětlete mu situaci a nechte telefon zapnutý tak, aby vás dotyčný na druhém konci linky slyšel. Je lepší mít takové svědectví, než žádné.

Také nebudeme nijak rozsáhle rozebírat poučovací povinnost ze strany policie. Policie by měla řidiče poučit o právních následcích zkoušky na alkohol a na možnost odepřít tento způsob provedení zkoušky a konečně také na právní následky odepření zkoušky jako

takové. Pravidelně se to neděje.

Jakékoli dokončené měření si nechte policisty předvést, tedy ukázat displej přístroje. Protože máte aktivní zvukový záznam, řekněte policistovi, aby naměřenou hodnotu nahlas přečetl. V žádném případě nepřipusťte, aby s výsledkem zkoušky nakládal pouze policista, tedy například natočil přístroj displejem směrem od vás a k sobě a z něho odečítal nějaké hodnoty do záznamu.

V případě, že jednotlivá zkouška má pozitivní výsledek, požadujte vytištění na tiskárně (některé přístroje jsou bezdrátově připojeny na tiskárnu, která je v hlídkovém vozidle), pokud policie nevyhoví, displej si vyfoťte. Je známo mnoho případů, kdy policie s výsledky zkoušek ex post manipulovala, selektivně je mazala nebo jim přiřazovala různé atributy. Viz například Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26.08.2011 č.j. 17 A 42/2010-102.

V případě, že máte podezření, že se celá zkouška ubírá nesprávným směrem, jednoduše oznamte policii, že shledáváte provádění dechové zkoušky chybným a trváte na provedení odborné lékařské zkoušky.

V případě, že policista na základě zkoušky má podezření, že byl spáchán přestupek, je povinen sepsat záznam. Příslušník PČR je dále oprávněn zadržet řidičský průkaz (strážník tuto pravomoc nemá), o tomto se sepisuje záznam o zadržení ŘP.

Policejní triky a duchaření

1. Policista se ptá ještě před započítáním zkoušky, zda jste před jízdou něco pil.

Na tuto otázku vůbec nereagujte nebo odpovězte, že ne. Pokud policista požaduje nějaké vysvětlení, necht' si o něj správně řekne a vy mu jej následně odmítněte podat. Dotaz má jediný důvod. V případě, že následně bude provedena dechová zkouška s výsledkem například 0,20 promile, nepostačilo by to s ohledem na výše napsané na obvinění. V kombinaci s faktem, že jste se sám doznal k vypití např. jednoho piva, to však postačuje. Příklad toho, jak se řidič napráskal a zavřel si sám cestu k efektivní obhajobě, najdete například v rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.03.2012 č.j. 58 A 76/2010-22.

Zásadně během celé zkoušky nekomentujte, co jste pil, jedl nebo užíval nebo kdy to bylo. Pokud vám byl zjištěn alkohol, nemůžete se stejně na místě nijak vyvinít, ale naopak můžete uvést něco, na co si pak policisté v rolích svědků u správním řízení „vzpomenou“. Policisté u správním řízení zcela běžně lžou, hlavní je přece potrestat „piráta“ a budou v případě, že budou vyslechnuti správním orgánem jako svědci, uvádět různé věci, které jste domněle řekl. Vy si nebudete po půl roce už vůbec vzpomínat, co jste řekl nebo neřekl – zůstaňte na bezpečné straně a neříkejte nic.

2. Policista vám vysvětluje, že „jezdit na krev“ je zbytečné, protože ty detektory jsou ohromně přesné, nemáte šanci apod. apod.

Jak moc je detektor Dräger přesný, jsme již rozebírali výše.

Policisté obecně příliš nestojí o to na rozbory krve jezdit. Jednak je to na nějaké tři hodiny zaměstná a nemohou vybírat pokuty a vykazovat činnost, ale především policie musí v případě negativního výsledku zkoušku zaplatit. Snaží se proto různými argumenty přimět řidiče, aby na provedení odborného lékařského vyšetření rezignoval a spokojil se s hausnummery z detektoru alhokolu v dechu.

Nicméně v případě pozitivního nálezu na krevní zkoušce důrazně trvejte. Je to totiž jediný důkazní prostředek, kterým budete moci následně detektor pralinek a margotek účinně rozporovat a když se ho sami vzdáte, nebude vám pomoci.

V případě pozitivního nálezu doporučuji požadovat provedení odborného lékařského vyšetření vždy. Ze všech případů domnělého alkoholu za volantem, se kterými jsem se

přímo i nepřímo setkal totiž vždy vyplynulo, že lékařské vyšetření vycházelo příznivěji (včetně i nijak neobvyklých případů, kdy na místě bylo naměřeno např. 0,35 promile a v nemocnici pak 0). To nebylo způsobeno jen resorpcí alkoholu v čase mezi zkouškami, ale vlastnostmi detektorů popsanými svrchu. Jinak řečeno, lékařským vyšetřením ve většině přestupkových případů (alkohol do 1 promile) nelze nic zhoršit, ale hodně věcí zlepšit.

Výjimka je pouze jedna, a to případ, kdy je řidič skutečně opilý a s největší pravděpodobností mu bude zjištěno více než 1 promile. V takovém případě se pravidla hry obracejí a odborné lékařské vyšetření je naopak třeba odmítnout. Primárně tento článek nevznikl za účelem poskytovat rady takovým řidičům, takže tuto specifickou problematiku trestání alkoholu za volantem bez dalšího opustíme.

3. Co když policista odmítne „jet na krev“?

V případě, že policista dále trvá na tom, že odborné lékařské vyšetření provádět nebude, nechte tuto skutečnost zaznamenat do úředního záznamu. Dále zavolejte 158 a oznamte policistovi na této lince, že u vás aktuálně probíhá kontrola alkoholu v dechu, že s tímto způsobem provádění zkoušky nesouhlasíte a požadujete odborné lékařské vyšetření.

4. Co dělat, když byla zkouška dechovým analyzátozem negativní a policista přesto požaduje odborné lékařské vyšetření?

V takovém případě je nutné jeho požadavku vyhovět. Výše citovaný § 5 ZPPK nerozlišuje ohledně povinnosti podrobit se zkoušce mezi orientační zkouškou a lékařským odborným vyšetřením, řidič má povinnost podrobit se oběma. Na tom nic nemění ani citované ustanovení „tabákového“ zákona, protože to hovoří pouze o tom, jaká zkouška se provede či neprovede.

5. Jak se bránit před vyvoláním odmítnutí zkoušky

Poslední dobou jsme zaznamenali několik případů, kdy policie vmanévrovala řidiče do toho, aby zkoušku odmítl a vystavil se tak citelnému postihu (pokuta 20-50 tis. Kč, zákaz řízení na 2 roky). Používá k tomu v podstatě trojici postupů:

– po negativní nebo neprůkazné dechové zkoušce požaduje policie, abyste jel do nemocnice na odborné lékařské vyšetření. To vy nechcete nebo nemůžete (dětí, auto, náklad atd.) a tak tuto druhou zkoušku odmítnete, protože ji vzhledem k již provedené zkoušce předchozí pokládáte za nadbytečnou. V takovém případě se vystavujete postihu za odmítnutí zkoušky podle § 125c odst. 2 pís. d). Je velmi pravděpodobné, že pokud naopak budete se zkouškou souhlasit, policisté na zkoušce trvat přestanou. Přesto bych v takovém případě podal na policisty stížnost podle § 175 správního řádu za to, že jednali zjevně nepřiměřeně.

– celý průběh zkoušky policie neúměrně protahuje. Například provádí jednotlivé zkoušky dechovým analyzátozem s půlhodinovým intervalem. V určitém okamžiku řidiči vytečou nervy a řekne, že v dalších zkouškách pokračovat nebude, což je de iure odmítnutí zkoušky. V takovém případě se opět nabízí východisko v podobě zavolání 158 a požadování odborné lékařské zkoušky. I v tomto případě je třeba sáhnout po stížnosti.

– policie ex post zfalšuje záznamy v tom smyslu, že jste dechovou zkoušku odmítl. To může být motivováno řadou důvodů včetně osobních. Jeden takový případ je popsán [zde](#). Pro tento i předchozí bod platí mnohokrát již řečené. Veškerou interakci s policií si zaznamenávejte.

Proč vůbec policie takto někdy postupuje? Dechová zkouška, respektive manipulace s ní je přednostní taktikou, pokud si policisté s někým vyřizují nějaký spor. Například potřebují vyhrozit nějakému místnímu podnikateli nebo osobě, která si na ně v minulosti stěžovala, nebo se jedná o čistě osobní spor. Například známe případ manipulace dechové zkoušky, kdy policistka pracovala „v zakázce“ pro firmu, která vymáhá dluhy a zadržením ŘP chtěla

dlužníka vystavit tlaku, aby byl ochotnější platit. Je ve vašem zájmu se do těchto her nenechat vtahovat a zůstat na jisté straně.

6. Je odborné lékařské vyšetření „více“ než zkouška alkoholu v dechu?

Z platné legislativy bohužel plyne, že orientační zkouška alkoholu v dechu je rovnocenným důkazním prostředkem k odbornému lékařskému vyšetření. Jak to uchopí správní orgán v procesu dokazování je jiná věc, ale obecně se správní orgány v poslední době kloní k tomu, že přikládají odbornému vyšetření vyšší váhu. Dokazování v řízeních o alkoholu budeme věnovat nějaký další díl FSM, protože se jedná o poměrně komplexní problematiku.

7. Potřebuje policie k provedení dechové zkoušky důvod?

Čistě z dikce § 16 odst. 2 „tabákového“ zákona plyne, že musí existovat důvodná domněnka, že řidič je pod vlivem alkoholu. To je v rozporu se strategií dopravní služby policie, jejíž ředitel Tržil v roce 2010 vyhlásil, že v rámci boje s alkoholismem za volantem bude orientační dechová zkouška prováděna při každé dopravní kontrole bez ohledu na existenci nějakého podezření. Policisté se naučili s tímto rozporem velmi rychle vypořádat. Začnou tvrdit například, že (se jim zdálo), že auto během jízdy kličkovalo nebo že prováděli běžnou kontrolu, ale během ní zjistili, že je z řidiče cítit alkohol nebo reaguje nezvykle. Přesto podle mě nic nebrání tomu stížnosti podávat, podobně [jako to udělal pražský advokát Jan Bouček](#). Povšimněte si také, že z povahy své práce byl na interakci s policií připraven a měl nahrávací zařízení k dispozici. Policie sice stížnost odloží s nějakou argumentací, ale zase to přispěje k tomu, že si jednotliví policisté uvědomí, že jejich moc není neomezená.

Slovo závěrem

Dechová zkouška je pro řidiče pravděpodobně **nejrizikovějším úkonem policie**, který se může odehrát. To, že jich denně proběhne stovky bez problému neznamena, že ta jedna, která postihne vás, bude také bez problému. Zejména by se měl mít na pozoru řidič, kterého zastaví na nějakém nezvyklém místě, kde pravidelně nestávají policejní hlídky, například na parkovišti restaurace, kam pravidelně chodí, na konci ulice, ve které bydlí apod., protože pak je více než pravděpodobné, že na něj policejní kontrolu někdo „navlékl“ a výše zmíněná opatření nejsou doporučením, ale přímo nezbytností.

Související kategorie: [alkohol](#)